

ΜΗΧΑΛΕΣΑΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ : 'Εν 'Αθήναις και ταῖς ἐπαρχ. φρ. 20. — 'Εν τῷ ἐξωτ. φρ. 30.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ : ἕκαστ' ἡ δις, λ. 40, τρίς ἕως ἑξάκις λ. 20, κατὰ μῆνα λ. 15, ἔτος ἡ ἑξαμηνίαν λ. 10.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ὁδὸς Μουσῶν, Ἀριθ. 6, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμονος παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος. —

B. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ο ΛΥΚΟΓΙΑΝΝΗΣ,

τὸ αἰχμαλωτίσαν τῶσων γυναικῶν καρδίας μυθιστόρημα καὶ τῶσων ἀνδρῶν δύσκολα κινουμένην περιέργειαν εἶνε ἐν τῷ τελειοῦσθαι, ὡς βλέπετε.

Μετ' αὐτὸ, ἀρχόμεθα τῆς δημοσιεύσεως ὠραίου ἔργου τοῦ Γάλλου μυθιστοριογράφου Ὀνὲ, συγκινητικοῦ καὶ δραματικοῦ, κοινωνικωτάτης ὑποθέσεως καὶ διασθηρίου ἐνδιαφέροντος, μονότομον δ' εὐτυχῶς, περατωθησόμενον ἐπομένως ἐντὸς ὀλίγου, τὸν

ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΟΝ

ΤΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΣΦΑΓΕΙΟΝ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

(ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΟΥ ΜΑΣ)

'Εν Βερολίῳ, τῆ 3)15 Αὐγούστου

Εἰς Ἀθηναίον ἐνθυμούμενον τὴν σαπρίαν τοῦ σφαγείου τῆς πατρίδος του καὶ ἀναγινώσκοντα εἰς τὰς ἡμερίδας σας τὰ πρὸς παρεμπόδιον διαδόσεως μολύσματος ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενα μέτρα, ἢ ἐπίσκεψις εἰς τὸ κεντρικὸν σφαγεῖον τοῦ Βερολίνου προξενεῖ κατὰ πλῆξιν. Οὔτε χρόνον ἔχω ἀρκοῦντα, οὔτε ὅσα δύναται νὰ γραφῶσι περὶ τοῦ σφαγείου τούτου εἶνε τῶσων ὀλίγα, ὥστε νὰ ἔχω τὴν ἀξίωσιν ὅτι σοὶ ἀποστέλλω σήμερον περιγραφὴν αὐτοῦ. Εἰς ὀλίγας μόλις γραμμὰς θὰ προσπαθῶ νὰ περιλάβω τὰς γενικωτέρας περὶ αὐτοῦ ἐντυπώσεις μου ἐπιτροχάδην, περιοριζόμενος εἰς ξηρὰν ἀναγραφὴν τῶν ὅσων ἀντελήφθην, μόνον καὶ μόνον, ἵνα ἀποδείξω εἰς τοὺς τῶσων ἐπιπολαίως, περὶ τῆς δημοσίας ὑγείας μεριμνώντας σαστιασμένους κυβερνήτας ἡμῶν, πῶς σκέπτονται καὶ τί ἐξοδεύουσιν ὑπὲρ τῆς δημοσίας ὑγείας πάντες οἱ κυβερνῆται ἐκτὸς τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ σφαγεῖον τοῦ Βερολίνου κεῖται ἔξω τοῦ κέντρου τῆς πόλεως εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας ὥρας δι' ἵπποσιδηροδρόμου ἢ 10 λεπτῶν τῆς ὥρας διὰ σιδηροδρόμου μέχρι ἐκεῖ που πλησίον ἔχοντος σταθμὸν ἐπιβατῶν. Ἡ πρώτη δ' ἐντύπωσις, ἣν προξενεῖ τῷ εἰσερχομένῳ εἰς τὸν πρὸς ἑσθλοῦν δι' αὐτοῦ, εἶνε ὅτι εἰσέρχεται εἰς ὠραῖαν πόλιν.

Καὶ ὄντως, ἀριστερᾶ μὲν τῆς εἰσόδου, ὑπάρχει οἰκία, ἐν ἣ ταχυδρομεῖον, τηλεγραφεῖον καὶ σταθμὸς τηλεφώνου· δεξιᾶ δὲ αὐτῆς ἄλλη οἰκία, ἐν ἣ κατοικοῦσιν ὁ διευθυντής, οἱ ἐπι-

θεωρηταὶ καὶ οἱ λοιποὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ τὴν ὑπηρεσίαν ἐκεῖ ἐκτελοῦντες. Εἰς τὸ μέσον τοῦ προαυλίου κηπαρίον γλοερὸν καὶ πίδακες ὑδάτων ἀφθάνων, σὲ κάμνουν νὰ πιστεύσῃς ὅτι εὐρίσκεσαι εἰς πλατεῖαν ὠραίας εὐρωπαϊκῆς πόλεως. Ἐνθεν δὲ καὶ ἐκείθεν τοῦ κηπαρίου δύο πτέρυγες παραπηγμάτων ἀποτελοῦσι τὴν ἐμπορικὴν συνοικίαν τῆς πόλεως, ὅπου ἀρχίζων τις ἀπὸ τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν ἐνδυμάτων δύναται νὰ προμηθευθῇ ὅλα τὰ μαγειρικά καὶ οἰκιακὰ σκεύη.

Ἀπέναντι τοῦ κηπαρίου καὶ τῆς εἰσόδου ὠραῖον οἰκοδομημα, περὶ ὃ ἀμαξαὶ πολλαὶ σταθμεύουσιν, ἀποτελεῖ τὸ Χρηματιστήριον τοῦ σφαγείου, ἐν ᾧ γίνονται αἱ διαπραγματεύσεις καὶ ἀγοραπωλησίαι μεταξὺ τῶν ζωομπόρων. Ἐκεῖ δὲ καὶ ἐστιατόριον καὶ καφετεῖον καὶ ζυθοπωλεῖον καὶ οἰκήματα μετ' ἐπίπλων, ὅπου συνήθως κατοικοῦσιν οἱ ἐξωθεν ἐρχόμενοι προμηθευταὶ καὶ ἔμποροι ζῶων. **Κατοικοῦσιν**, εἶπον, καὶ παρακαλῶ τοὺς κκ. Λομβάρδον καὶ Σουτζον, τὰ Σ. Σ. ἰατροσυνέδριον καὶ δημοτικὸν συμβούλιον νὰ λάβωσιν ὑπὸ σημείωσιν τοῦτο τὸ κατοικεῖν ἐντὸς σφαγείου!

Δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ τοῦ χρηματιστηρίου δύο στοαὶ ὑαλοσκεπτεῖς καὶ ἐπὶ σιδηρῶν στύλων στηριζόμεναι χρησιμεύουσιν, ὡς πρόχειρος μὲν σταθμὸς τῶν πρὸς πώλησιν ζῶων καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ὡς ἐκθεσις δὲ κτηνοτροφίας ἀπὸ 1—5 Μαΐου ἐκάστου ἔτους. Αἱ στοαὶ αὗται εἶνε τριπλάσιαι κατὰ τὸν γῶρον τοῦ ἐν Ἀθήναις προσωρινῷ καταστήματι τῆς Ἐκθέσεως τῶν Ὀλυμπίων!

Ταῦτα ἀποτελοῦσι τὸ κέντρον, περὶ ὃ ἀκτινοειδῶς ἐκτείνονται οἰκοδομημα ἐπιμήκη, διηρημένα εἰς σταύλους, ὧν ἕκαστος—πολλάκις δε καὶ πλειότεροι τοῦ ἐνός—ἀνήκουσιν ἐπὶ ἐνοικίῳ εἰς ἕκαστον τῶν βερολιναίων κρεωπωλῶν. Ἐκ τῶν οἰκοδομημάτων δὲ τούτων, τὰ μὲν ἔχουσιν οἰκοδομηθῆ ἐπίτηδες διὰ βόας καὶ ἀγελάδας, τὰ δὲ διὰ μόσχους καὶ δαμάλεις, ἄλλα διὰ πρόβατα καὶ ἄλλα διὰ χοίρους. Οὕτως ὥστε ἀποτελοῦσι διαμερίσματα εἰδικὰ, διηρημένα εἰς σταύλους ἠριθμημένους καὶ ἐνοικιαζομένους εἰς κρεωπώλας, οἵτινες κλείουσιν ἐκεῖ τὰς διὰ τὴν ἑβδομάδα ἢ τὸν μῆνα προμηθειᾶς των.

Πάντα ταῦτα εἶνε ἐπιστημονικώτατα διερευνησμένα, οὕτως ὥστε καὶ ἡ καθαριότης νὰ κρατῆται ἀπόλυτος, καὶ τὰ παραγγέλματα τῆς κτηνοτροφίας νὰ ἐφαρμόζωνται, καὶ ὁ ἀερισμὸς νὰ γίνηται τέλειος, καὶ οἱ κανόνες τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς νὰ τηρῶνται, καταλαμβάνουσι τὰ δύο τρίτα τοῦ γῶρου, ἐνῶ τὸ ἄλλο ἐν τρίτον καταλαμβάνει τὸ κυρίως σφαγεῖον. Ἐλησημύνησα νὰ σημειώσω ἐνταῦθα, ὅτι αἱ περὶ τὰ οἰκοδομη-

ματα ὁδοὶ εἶνε πλακόστρωτοι, ὅτι εἰς ἕκαστον διαχώρισμα ὑπάρχει μηχανικὴ ὑπερμεγέθης πλαστιγῆ, ὅπως ζυγίζωνται τὰ ζῶα πρὸ τοῦ ἀχθῶσιν εἰς σφαγὴν, ὅτι τὸ ἔδαφος τῶν σταύλων εἶνε ξυλόστρωτον, ὅτι οὐδεμία ὄσμη, οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἀναδίδεται ἐξ αὐτῶν καὶ ὅτι ὑπεράνω ἕκαστου σταύλου ὑπάρχει ἀποθήκη τροφῆς καὶ δωμάτιον ὑπέρτερον ἐξαισίον.

Ἐλθόμεν νῦν εἰς τὸ κυρίως σφαγεῖον. Ἐνταῦθα πᾶν ζῶον, λογικὸν ἢ ἄλλο, εἰτέρηται μόνον δι' εἰσιτηρίου, δωρεάν διὰ τὰ λογικά, ἐπὶ πληρωμῇ διὰ τὰ πρὸς σφαγὴν ζῶα. Τὰ εἰσπραττόμενα δὲ δικαίωματα εἰσίν :

ἀνά ἕκαστον μὲν βοῦν ἢ ἀγελάδα, μάρκας)	4.50	διὰ τὴν σφαγὴν
" " " ")	0.30	διὰ τὴν ἐπιθεώρησιν
ἀνά ἕκαστον χοῖρον	") 4.00 διὰ τὴν σφαγὴν
" " " ")	4.00	διὰ τὴν ἐπιθεώρησιν
ἀνά ἕκαστον δὲ μόνον ἢ δάμαλιον	") 0.50 διὰ τὴν σφαγὴν
" " " ")	0.40	διὰ τὴν ἐπιθεώρησιν
ἀνά ἕκαστον δὲ πρόβατον ἢ ἀμνὸν	") 0.25 διὰ τὴν σφαγὴν
" " " ")	0.05	διὰ τὴν ἐπιθεώρησιν

Τὸ κυρίως σφαγεῖον διαίρεται καὶ αὐτὸ εἰς ἐπιμήκη οἰκοδομήματα διηρημένα εἰς μικρὰ σφαγεῖα, ἡριθμημένα καὶ ἐνοικιαζόμενα εἰς κρεωπώλας. Ἐκαστος τούτων, εἶνε ἐπιστημονικῶς καὶ τεχνικῶς τέλειον, περιέχον τὰ ἀναγκαῖα ἀρπάγια καὶ τροχαλίας μετὰ τροχῶν μηχανικῶν πρὸς ἐξάρτησιν τοῦ σφαγεῖου ἐπὶ τῆς ἐπὶ σιδηρῶν ράβδων στηριζομένης στέγης, κρίκους σιδηροῦς ἐπὶ τοῦ ἔδαφους πρὸς δέσμευσιν τοῦ ζώου κατὰ τῆς σφαγῆς, καὶ πλάκας σιδηρᾶς παχείας πρὸς κατὰκλισιν αὐτοῦ ἐπ' αὐτῶν, ἀγγεῖα μεταλλικὰ πρὸς περισυναγωγὴν τοῦ αἵματος καὶ ἀγγεῖα σιδηρᾶ, εὐκόλως ἐπὶ τροχῶν τοποθετούμενα καὶ οὕτω μικρὸν ἀμαξίδιον ἐκ τοῦ προχείρου ἀποτελοῦντα, πρὸς μεταφορὰν τῶν ἀκαθαρσιῶν τοῦ στομάχου, ἐπὶ πᾶσι δὲ ὕδατα ἀφθονα πρὸς πλύσιν τοῦ ἔδαφους καὶ συστήρας μηχανικοὺς (φουσερά) παντὸς μεγέθους, πρὸς εἰσαγωγὴν ἀέρος ὑπὸ τὸ δέρμα, ἀποφουεγομένου οὕτω τοῦ πολλακίς ἀπαισίαν ὄσμην μεταδιδόντος εἰς τὰ κρέατα καὶ ἐπικρατοῦντος παρ' ἡμῖν ἐν Ἑλλάδι φουσκώματος.

Ὅπισθεν ἕκαστου τῶν τοιούτων μικρῶν σφαγεῖων, διαχωρίσματα κηκλιδωτὰ ὑπὸ στοᾶς ἀρίστα ἀεριζόμενα, χρησιμεύουσι, τὸ μὲν πρὸς τῶν ἐσφαγμένων κρεάτων τὴν προσωρινὴν ἐξάρτησιν, τὸ δὲ πρὸς τῶν ἐπὶ σφαγὴν ἀγομένων ζώων τὴν βραχείαν διαμονήν.

Τὸ ἔδαφος πάντων τῶν σφαγεῖων εἶνε ἐπικλινές καὶ ἐστρωμένον διὰ ραβδωτῶν τετραγῶνων πλακῶν, ἃς ἀποπλύνει ἀπαραμίλλως ρέον τὸ ὕδωρ, συμπαρασύρον πᾶσαν τυχόν ἐπ' αὐτοῦ σταγόνα ἀκαθαρσίας ἢ αἵματος πρὸς τὴν ἐν τῷ μέσῳ τῶν πρὸ τοῦ σφαγεῖου διαδρόμων ὑπόνομον, θολωτὴν καὶ εὐρείαν, ἐξαισίως καθαριζομένην ὑπὸ τοῦ ἀφθόνως καὶ διαρκῶς διοχετευομένου ὕδατος ἐκ τοῦ Σπρέα. Ἀφίνω ὅτι ἕκαστος τῶν κρεωπωλῶν ὑποχρεοῦται μετὰ πᾶσαν σφαγὴν νὰ πλύνῃ ἐπιμελῶς τὸ ἔδαφος τοῦ σφαγεῖου του καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ διαδρόμου. Εἶνε δὲ οὗτοι οἱ διαδρόμοι εὐρεῖς, δι' ἀσφάλτου ἐστρωμένοι καὶ ἐλαφρῶς ἐπικλινεῖς πρὸς τὸ κέντρον, ὅπου εἰσὶ τοποθετημένα αἱ κηκλιδωταὶ ὅπαι τοῦ ὑπονόμου λίαν πυκνῶς.

Τὰ σφαγια ὑπὸ μὲν τῶν χριστιανῶν θανατοῦνται τυπτόμενα διὰ βαρείας σφύρας κατὰ τὸ μέσον τοῦ μετώπου, ὑπὸ δὲ τῶν Ἰουδαίων σφαζόμενα κατὰ τὸν λάρυγγα, συμφώνως ταῖς θρησκευτικαῖς διατάξεσιν αὐτῶν. Τὸ αἷμα, ὡς εἶπον, δὲν ρεῖ ἐπὶ τοῦ ἔδαφους, ἀλλὰ περιοριζόμενον ἐντὸς μεγάλων καὶ πῶς ἀβαθῶν χαλκίνων τετραγῶνων ἀγγείων χρησιμο-

ποιεῖται μεταφερόμενον μακρὰν τοῦ σφαγεῖου, ὡς ἐπίσης χρησιμοποιοῦνται ἀποκομιζόμενα αἱ ἐν τῶν στομάχων ἐντὸς βαθέων ἀγγείων περισυναζόμενα ἀκαθαρσίαι. Εἶνε περιττὸν νὰ προσθέσω, ὅτι ἀμφοτέρας τὰς χρησιμοποιήσεις παρακολουθοῦσι διατυπώσεις καὶ ἐπιβολὴ ἐπιμελοῦς τηρήσεως τῶν ὑγιεινῶν κανόνων, ἀποβαίνουσαι σχεδὸν τυραννία.

Ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ κυρίως σφαγεῖου τούτου κεῖται οἰκία, κατὰ τὸ ἥμισυ μὲν χρησιμεύουσα ὡς κατοικία καὶ γραφεῖον τοῦ ἱατροῦ ἀγορονόμου καὶ τῶν ἀστυνομικῶν κτηνιάτρων καὶ λοιπῶν ὑπαλλήλων ἐπιτηρητῶν τοῦ κυρίως σφαγεῖου, τὸ ἥμισυ δὲ ὡς ἐστιατόριον καὶ ζυθοπωλεῖον. Ἐπὶ ἕκαστου σφαγεῖου ἐπιθεωρουμένου πρὸ καὶ μετὰ τὴν σφαγὴν ἐπιτίθενται αἱ σφαγιδῆς εἰς πίστωνιν τοῦ ἀμολύντου. Τοιαύτη δὲ καθαριότης ἐπικρατεῖ πανταχοῦ, ὥστε πλεῖστοι εἶνε οἱ καθ' ἡμέραν χάριν περιεργείας καὶ περιπάτου ἐκεῖ μεταβαίνοντες.

Εἰς ἐπίμετρον δὲ τῆς τελειότητος ταύτης, σιδηροδρομικὴ γραμμὴ διασχίζουσα τὸ κατὰστημα ὅλον, μεταφέρει ἐκεῖ τὰ πρὸς σφαγὴν ἢ πώλησιν ζῶα. Ἡ γραμμὴ δὲ αὕτη εἰσδύουσα καὶ ὑπὸ τὰς στοᾶς τοῦ κυρίως σφαγεῖου χρησιμεύει οὕτω καὶ πρὸς μετακόμισιν τῶν ἐσφαγμένων κρεάτων, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς κρεωπώλας ἀπομεμακρυσμένων συνοικιῶν, καθόσον οἱ τῶν ἐγγυτέρω μεταφέρουσι ταῦτα δι' ἀμαξῶν ἰδίω, οὕτω πυργειδῶν κατεσκευασμένων, ὥστε οὐδὲ ἴχνος τῶν μεταφερομένων διακρίνει ὁ διαβάτης. Ἐπιμένω εἰς τὴν λεπτομέρειαν ταύτην, διότι ἐγὼ τοῦλάχιστον, ὡς ἀκίς συναντῶ τοιαύτας ἀμάξας, ἀναμνησκόμαι τῶν βρωμερῶν κάρρων τῶν Ἀθηναίων κρεωπωλῶν καὶ λέγω καθ' ἑμαυτόν : Κοσσονάκε! Κοσσονάκε!

Τοιοῦτον ἐν ξηρᾷ καὶ ἀπλουστάτῃ περιγραφῇ εἶνε τὸ εὖω διάζον κεντρικὸν σφαγεῖον τοῦ Βερολίνου, ὅπερ εἰς τὸν ἐπισκεπτόμενον διεγείρει τὴν ὄρεξιν τῆς δι' ὅλου τοῦ βίου κρεωφαγίας ἐνεκα τῆς καθαριότητος καὶ τῆς τάξεως του. Προβαίνει δὲ μέχρι τοσούτου ἡ καθαριότης αὕτη καὶ ἡ τελειότης, ὥστε ὑπὸ τὰς διὰ τὴν σφαγὴν τῶν χοίρων ὠρισμένας στοᾶς, ὑπάρχουσι λέβητες ὑπερμεγέθεις, εἰς οὓς δι' ἀτμομηχανῆς διοχετεύεται ἀπαύστως νέον ζέον ὕδωρ, χρησιμεύον εἰς τὴν ἀποτίλλωσιν τῶν τριχῶν ἀπὸ τοῦ δέρματος τοῦ χοίρου. Οἱ λέβητες οὗτοι κρατοῦντες εἰς τὸ βάθος τὰς τρίχας ἀφίνουσι τὸ ρυπαρινόμενον ὕδωρ νὰ διαρρῆ καὶ οὕτω τὸ ἐν αὐτοῖς ζέον ὕδωρ εἶνε πάντοτε νέον καὶ καθαρὸν.

Ἐν γένει εἰς τὸ σφαγεῖον τοῦ Βερολίνου, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ χρησιμοποιηθῇ περιουλλέγεται ἐπιμελῶς, ἀφ' ἑτέρου πᾶσα ἀκαθαρσία ἐξαφανίζεται ἐντελῶς συμπαρασυρομένη ὑπὸ ὑδάτων ἀφθονωτάτων. Τὸ πᾶν ἐν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἀρπαγίων καὶ τῶν παραθύρων μέχρι τοῦ ἔδαφους καὶ τῶν ὑπονόμων εἶνε οὕτω τελείως, ὑπὸ ἐποψίν ὑγιεινῆν, ἐπιστημονικὴν, μηχανικὴν, τεχνικὴν, κατεσκευασμένον, ὥστε ὅχι μόνον οὐδὲ μόνον μιάσματος ἢ ἀκαθαρσίας εἶνε δυνατόν νὰ διάδοθῃ ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν αὐτῷ περίπατος καὶ ἡ ἐν αὐτῷ διαμονὴ ἀποβαίνει εὐχάριστος καὶ ὑγιεινὴ.

Σὲ ἀφίνω τώρα, φίλτατε Βλάσιε, νὰ ἐξαγάγῃς τὰς παρατηρήσεις καὶ τὰ συμπεράσματα ἐκ τῶν ἀνωτέρω καὶ νὰ ἐκτραγῆς εἰς φωνὰς καὶ διακηρυξίας, ὅπως ἰδρῶθῃ καὶ ἐν Ἀθῆναις τοιοῦτο σφαγεῖον, ἂν οὐχὶ καθ' ὅλα ὅμοιον, τοῦλάχιστον τοὺς αὐτοὺς ὑγιεινοὺς καὶ τεχνικοὺς ὄρους πληροῦν. Λέγω δὲ ἂν οὐχὶ ὅμοιον, διότι διὰ τὸ κεντρικὸν σφαγεῖον τοῦ Βερολίνου ἐδαπανήθησαν **δέκα ἑκατομμύρια καὶ πεντακόσαι χιλιάδες** μαρκῶν, ἧτοι πλέον τῶν **13,000,000** φράγκων!

A. N. P.